

СТАНОВИЩЕ

за присъждане на академичната длъжност „професор“ на доц. д-р Снежана Грозева

Рецензент: проф. д-р Влада Пенева, Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН

На конкурса за професор по Ентомология (шифър 01.06.14) за нуждите на отдел „Животинско разнообразие и ресурси“, обявен в Държавен вестник брой 95 от 1 ноември 2013 г., е заявила участие и представила необходимите документи само доцент д-р Снежана Михайлова Грозева.

Оценка на научно-изследователската дейност на кандидата

Научните интереси и постижения на д-р Грозева са предимно в областта на цитотаксономията, еволюцията и цитогенетиката на няколко разряда насекоми (Hemiptera, Psocoptera, Odonata и Orthoptera), като изследванията ѝ са фокусирани върху насекоми от подразред Heteroptera. Разнообразието от методи, рутинни и съвременни, използвани в работата на кандидата, както и съществените методични приноси, направени от нея, спомагат за изясняване на редица особености в генетиката и еволюцията на изследваните видове и групи насекоми. Според мен, най-съществените приноси се заключават в разкриване генетичното разнообразие на различни групи насекоми (повече от 150 таксона), основно хетероптери (от 80 рода), чрез характеризиране на кариотипа, особеностите при протичане на мейозата, поведението на половите хромозоми, механизми за определяне на пола и пр. Тези проучвания са осъществени на основата на богат материал от различни райони у нас, бившия СССР, Финландия, някои тропически области. Получените данни подпомагат разрешаването на таксономични проблеми в подразред Heteroptera като хвърлят светлина върху механизмите на кариотипна еволюция и филогенезата при тази богата на таксони група насекоми с разнообразна биология, широко разпространение и стопанско значение. Резултатите от тези изследвания позволяват установяване на тенденции в кариотипната еволюция на насекоми с холокинетици хромозоми, характерни за разред Hemiptera (подразреди Homoptera, Heteroptera). Особено важни са предложените хипотези, които обясняват специфичните за подразред Heteroptera цитогенетични характеристики: хиазматичен и ахиазматичен типове мейоза, произхода на Y хромозомата в кариотипа на псилидите от V хромозома, поведение на хромозомите при мейозата, полиморфизъм по брой на полови хромозоми и молекулярна структура на теломерите.

Научно-приложните приноси са свързани с изследвания върху биологичните особености и потенциалните заплахи за местното биоразнообразие на 6 инвазивни, както и върху експанзията на два автохтонни за България вида от тази група насекоми; включват също проучване върху влиянието на антропогенно замърсяване върху хетероптери,

Прави впечатление активното участие на д-р Грозева в различни научни предимно международни форуми, на които резултатите от научната дейност са представени основно като доклади.

Бих искала да обърна внимание и на отличните ѝ качества за експериментална работа, без които не би могло да се направят такива задълбочени проучвания, както и сериозното ѝ участие в полеви изследвания.

Публикационна активност. Представени са общо 58 научни труда, 30 са публикувани след първото хабилиране и са обект на настоящия конкурс; от тях 12 са статии в списания

с импакт фактор (IF), 10 в списания без IF и сборници, 6 доклада от научни конференции и две глави от книги.

Цитирания. Списъкът на цитиранията съдържа общо 245 позовавания, от които 125 са в списания с IF, в обзорни трудове, учебни помагала, дисертации, което е доказателство за значимостта на научните разработки на кандидата.

Ръководство на проекти

След хабилитирането си д-р Грозева е била ръководител на пет научни проекта, от които три национални, другите са международни по ЕБР, с Университета в Турку, Финландия и Зоологическия институт на РАН, Санкт Петербург. Това говори много добре за качества на кандидата като организатор и ръководител на успешно проведени и завършени научни проучвания.

Експертна и научно-организационна дейност

Д-р Грозева е била член на Организационните комитети на един национален и три международни научни форума. Редактор е на престижно международно научно списание в областта на цитогенетиката, както и на два сборника и една книга. Научната ѝ експертиза се изразява също в рецензентска дейност за престижни научни списания, конкурси и комисии. Участва активно в работата на НС на ИЗ (от 2008 г) и ИБЕИ (от 2010 г) досега, от създаването на ИБЕИ е негов Научен секретар и представител в ОС на БАН. Понастоящем е секретар на Комисията по нормативни и общоакадемични актове към Общото събрание на БАН и член на Академичния съвет при БАН. Всичко това говори за нейния богат опит като ръководител и администратор.

Обучение на научни кадри и

Д-р Грозева е ръководител на един успешно защитил докторант – редовна докторантура и понастоящем е ръководител на редовен докторант. Водила е упражнения в ПУ „Паисий Хилендарски“ (Методи в цитотоксономията) и лекционен курс по цитогенетика в Санкт Петербург. Понастоящем участва в лекционен курс с упражнения за студенти-магистри в СУ „Св. Кл. Охридски“ (води “Цитогенетични методи в таксономията” в рамките на курс „Таксономия и филогения“).

Профил на научноизследователската работа

Научната дейност и продукция на Снежана Грозева очертават ясно изразен профил на научно-изследователската ѝ работа – цитогенетика, кариоситематика и еволюция на насекоми с холокинетици хромозоми.

Лични впечатления

Познавам д-р Грозева сравнително отскоро, но съм впечатлена от нейните качества на прецизен, амбициозен и ерудиран учен, нейната отговорност към интересите на колектива, организираност и работоспособност, съществено участие в консолидирането на общността и научната тематика на ИБЕИ. Бих искала да отбележа също, че документите на д-р Грозева за участие в настоящия конкурс са подготвени много прецизно, ясно и коректно.

Заклучение

Д-р Грозева напълно покрива и в голяма степен надвишава изискванията за заемането на академичната длъжност „професор“ съгласно Закона за развитие на академичния състав в България, както и Критериите на Научния съвет на ИБЕИ – БАН: защитена докторска

степен, научна продукция от 30 труда (40% в списания с IF), 245 цитирания (повече от 50% в списания с IF), ръководител на успешно защитил докторант, ръководство на научни проекти, активна експертна дейност и особено, значими научни приноси в областта на цитогенетиката и кариосистематиката. Като оценявам високо научната, преподавателската и експертна дейност на д-р Грозева, давам положителната си оценка на нейната кандидатура за академичната длъжност „професор” и убедено препоръчвам на НС на ИБЕИ да бъде избрана на посочената длъжност.

23 март 2014 г

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, cursive letters, likely representing the name of the author of the letter.